

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl ES ir Meksikos asociacijos susitarimo peržiūros

(nuomonė savo iniciatyva)

(2016/C 013/19)

Pranešėjas: José Isaías RODRÍGUEZ GARCÍA-CARO

Bendrapranešėjis: Juan MORENO PRECIADO

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, vadovaudamasis Darbo tvarkos taisyklių 29 straipsnio 2 dalimi, 2014 m. liepos 10 d. plenarinėje sesijoje nusprendė parengti nuomonę savo iniciatyva dėl

ES ir Meksikos partnerystės susitarimo peržiūros.

Išorės santykių skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, liepos 16 d. priėmė savo nuomonę.

510-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2015 m. rugsėjo 16–19 d. (2015 m. rugsėjo 17 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 92 nariams balsavus už, nė vienam prieš ir 4 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas mano, kad aktyvesni santykiai su Meksika turi būti palaikomi atsižvelgiant į visus Europos Sąjungos santykius su Lotynų Amerika ir Karibų regionu. Jo nuomone, kartu su grynai ekonomiais bei komerciniais aspektais turi būti įvertinti kiti bendri istoriniai ir kultūriniai ryšiai, galintys atsverti vis didėjančią visos Amerikos ir Ramiojo vandenyno regiono įtaką šiame žemyne. Vykstant globalizacijai, Meksika ir ES palaiko kultūrinius ryšius, vartoja bendras kalbas ir iš esmės turi vertybes, dėl kurių atsiranda ypatingi Meksikos ir ES visuomenių ryšiai, kuriuos būtina plėtoti ir gilinti ir dėl kurių neabejotinai turi būti laikomasi vienodų požiūrių tarptautiniuose forumuose.

1.2. EESRK mano, kad veiksmingiau ne derėtis dėl visiškai naujo susitarimo pradėdant nuo pat pradžių, o iš esmės peržiūrėti dabartinį susitarimą, remtis juo, taip pat penkiolikos metų šio susitarimo įgyvendinimo patirtimi ir užtikrinti, kad būtų geriau įgyvendinamos jo nuostatos.

1.3. EESRK nuomone, būtina nedelsiant įkurti jungtinį konsultacinį komitetą (JKK), kurį sudarytų 9 arba 12 EESRK atstovų ir tiek pat Meksikos pilietinės visuomenės organizacijų atstovų. Jungtinį konsultacinį komitetą turi pripažinti susitarimo valdymo organai, kuriems turi būti pateikiami pilietinės visuomenės pasiūlymai. Šiam komitetui bus suteikti įgaliojimai konsultuoti susitarimo bendro turinio klausimais, nepažeidžiant galimybės sukurti kitų dalyvavimo mechanizmų, skirtų konkrečioms prekybos ir darnaus vystymosi klausimams. Be to, EESRK reikalauja, kad tokio pobūdžio komitetas taip pat būtų įtrauktas į būsimą susitarimą.

1.4. Į naują susitarimą turėtų būti įtrauktas skyrius, kuriame iš šalių būtų reikalaujama ratifikuoti ir įgyvendinti Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) konvencijas ir rezoliucijas, susijusias su pagrindiniais socialiniais principais ir teisėmis, apimančiais TDO deramo darbo tikslus, ypač TDO konvenciją Nr. 98 dėl teisės jungtis į organizacijas ir vesti kolektyvines derybas principų taikymo.

1.5. Be to, prekybos ir investicijų srityje turi būti tobulinami tam tikri dabartinio susitarimo aspektai, susiję su netarifinėmis kliūtimis, **investicijų** skatinimo ir abipusės **apsaugos susitarimais**, intelektine nuosavybe ir bendradarbiavimo mokesčių srityje, kuriuo siekiama panaikinti sukčiavimą ir mokesčių slėpimą, stiprinimu.

1.6. Reikėtų dar kartą apsvarstyti prioritetus bendradarbiavimo srityje, remiant strateginės partnerystės aspektus, kad šie prioritetai būtų tarpusavyje susiję ir sukurtų teigiamą sinergiją, kuri, kaip įrodyta, iki šiol buvo nepakankama, nes atskiri projektai nebuvo tinkamai susieti.

1.7. Konkrečiai EESRK nori išskirti tris sritis, kurias laiko prioritetinėmis tvirtesnio bendradarbiavimo sritimis: valdymo gerinimą, mokslinius ir techninius tyrimus, bendradarbiavimą darnaus vystymosi, klimato kaitos ir aplinkos apsaugos srityje.

2. Europos Sąjungos ir Meksikos santykiai atsižvelgiant į bendrą santykių su Lotynų Amerika kontekstą

2.1. Jau daugiau kaip dešimtmetį pastebima, kad Europos ir Lotynų Amerikos bei Karibų regiono ryšiai silpnėja. Dabartinių abiejose Atlanto pusėse esančių šalių vadovų uždavinys yra pagyvinti šiuos ryšius ir dar kartą juos paskatinti.

2.2. Akivaizdu, kad Lotynų Amerikai įtaką daro pokyčiai visame Amerikos žemyne, taip pat vis didesnė tarpusavio ekonominė priklausomybė nuo Ramiojo vandenyno valstybių, ypač Kinijos. Tačiau Europos ir Lotynų Amerikos santykiai pagrįsti kultūriniais ryšiais, bendromis kalbomis ir vertybėmis, dėl kurių atsiranda gilūs visuomenių saitai ir vykstant sudėtingam globalizacijos procesui abu regionai turi išskirtinę galimybę pasinaudoti bendromis kultūrinėmis ir istorinėmis šaknimis, apimančiomis ne tik grynai komercinius tikslus ir komercinę naudą. Todėl ekonominiai ryšiai turi būti vertinami tik kaip visumos dalis, o ne kaip svarbiausias aspektas ir pagrindinis klausimas, kitaip nei galbūt kitų pasaulio regionų atveju.

2.3. Kartu akivaizdu, kad Europos Sąjungos ir Meksikos santykiai, nors Meksika ir yra strateginė partnerė, vis dar buvo plėtojami lėčiau negu santykiai su kitomis pasaulio šalimis ir kad pastebimas tam tikras nuovargis, dėl kurio labiau nei kada nors anksčiau būtina kelti naujus svarstytinus ir diskutuotinus klausimus, leisiančius suteikti naują postūmį šiems santykiams.

3. Bendra informacija

3.1. Meksika Europos Sąjungai svarbi, be viso kito, dėl šių veiksnių: pirma, joje daug gyventojų (120 mln.), Meksikos BVP sudaro 2 % pasaulio BVP, o BVP vienam gyventojui yra apie 9 000 EUR, todėl pasaulio lygmeniu Meksika labai svarbi prekybos partnerė. Antra, Meksika yra Šiaurės Amerikos laisvosios prekybos susitarimo (NAFTA) šalis, ir tai svarbu ekonominiu bei diplomatinio požiūriais, atsižvelgiant į bendrus transatlantinius susitarimus su Šiaurės Amerika ir į Heiligendamą procesą. Trečia, palaikomi platūs kultūriniai ryšiai reiškia, kad Europos Sąjunga gali prisidėti prie šios šalies Vyriausybės pastangų stiprinti socialines struktūras ir pastangų užtikrinti, kad visuomenė būtų teisingesnė ir taikiau sugyventų tarpusavyje.

3.2. 1997 m. Europos Sąjunga ir Meksika pasirašė ekonominės partnerystės, politinio koordinavimo ir bendradarbiavimo susitarimą, kuris įsigaliojo 2000 m. Šis susitarimas pagrįstas trimis pagrindiniais ramsčiais: politiniu dialogu, prekyba ir bendradarbiavimu.

3.3. 2008 m. spalio mėn. Europos Vadovų Taryba pritarė tam, kad būtų sukurta strateginė Meksikos ir ES partnerystė, o 2010 m. gegužės mėn. kaip tęsinys buvo patvirtintas bendras šios partnerystės įgyvendinimo planas, kuriame nurodyta keturiolika konkrečių daugiašalių priemonių ir iniciatyvų, keturios regioninės priemonės ir keturiolika priemonių dvišalių santykių srityje. Siekiant plėtoti šią partnerystę, buvo sukurta daug Meksikos ir ES institucinio dialogo mechanizmų, pavyzdžiui, kas dvejus metus rengiamas aukščiausiojo lygio susitikimas (apimantis dialogo su pilietine visuomene forumą), kasmet susirenkantis jungtinis komitetas, jungtinis parlamentinis komitetas ir net devyni sektorių dialogai įvairiais klausimais: nuo žmogaus teisių ir klimato kaitos iki kultūrinių aspektų.

3.4. Meksikos ir Europos Sąjungos bendradarbiavimas pagrįstas keturiais papildomais principais: pirmia, dvišaliu bendradarbiavimu (planuojant 2007–2013 m. dvišalį bendradarbiavimą nustatytos tokios prioritetinės temos: socialinė sanglauda, tvari ekonomika ir konkurencingumas, švietimas ir kultūra); antra, bendradarbiavimu sektorių klausimais, tokiais kaip žmogaus teisės ir demokratija, nevalstybiniai subjektai, aplinka ir branduolinė sauga, sveikata, migracija ir prieglobstis; trečia, aktyviu Meksikos dalyvavimu regioninėse programose, skirtose visai Lotynų Amerikai ir Karibų regionui; galiausiai, ketvirta, tiesioginiu Meksikos dalyvavimu kitose Bendrijos programose, kaip antai mokslinių tyrimų septintojoje bendrojoje programoje.

3.5. Pastaraisiais metais ne kartą buvo aišku, kad tiek Meksikai, tiek Europos Sąjungai reikia stiprinti ir plėsti tarpusavio santykius, konkrečiai prekybos srityje, taip pat buvo raginama išplėsti nuo 1997 m. galiojantį laisvosios prekybos susitarimą ir stiprinti tiek daugiašalį bendradarbiavimą, tiek bendradarbiavimą Europos Sąjungos santykių, palaikomų su visomis Lotynų Amerikos ir Karibų regiono šalimis, srityje.

4. Dabartinės padėties vertinimas

4.1. Prezidento Peña Nieto kadencijos pradžioje (2012 m. gruodžio mėn.) pagrindinės partijos pasirašė „Meksikos pakta“, ir nuo tada Vyriausybė ėmėsi kelių reformų, kurių tikslas – modernizuoti ekonomiką ir valstybę, siekiant skatinti aktyvesnę Meksikos ekonomiką. Tačiau jeigu nebus laimėta vykstanti kova su smurtu ir kova už visapusę pagarbą žmogaus teisėms, dabartiniam Meksikos ekonomikos gyvybingumui kils grėsmė. Kova su nusikalstamais tinklais siekiant mažinti smurtą, kuris pastaraisiais metais šalyje suintensyvėjo, dar nedavė norimų rezultatų, nes vis dar daug neišaiškintų žmogžudysčių, dingusių žmonių, žmonių pagrobimo atvejų ir kt. Pažymėtina, kad šiuo klausimu imtasi keleto priemonių federaliniu lygmeniu (nacionalinė žmogaus teisių programa, vietos bei valstijų Vyriausybių ir federalinės Vyriausybės veiklos koordinavimas, valstijų politikos ir prokuratūros pertvarkymas), siekiant užtikrinti, kad įvairių sričių politika nebebūtų nekoordinuojama ir kad būtų išvengta atvejų, kai politikai tampa nusikaltėlių bendrininkais arba dalyvauja darant nusikaltimus.

4.2. Atsižvelgiant vien į prekybą, 1997 m. susitarimas gali būti laikomas šiek tiek naudingu abiem šalims. 2003–2013 m. tarpusavio prekybos apimtis padidėjo trimis kartais; Meksikai tenkanti Europos Sąjungos eksporto dalis padidėjo nuo 1 iki 1,7 %, o Europos Sąjungos prekybos perteklius visus šiuos metus beveik nepakito – jis buvo 7–10 mlrd. EUR. Tai reiškia, kad importo srityje Meksika užima septynioliktą vietą tarp ES prekybos partnerių: jai tenka 1 % viso Europos Sąjungos importo ir, kaip nurodyta, 1,7 % viso ES eksporto; vis dėlto šie skaičiai mažesni už Meksikai tenkančius 2 % pasaulio BVP. Kartu Europos Sąjunga yra trečia Meksikos prekybos partnerė po Jungtinių Amerikos Valstijų ir Kinijos.

4.3. Be to, atlikta daug tiesioginių investicijų – investavo tiek Europos Sąjunga Meksikoje (11 138 mln. EUR vien 2008–2012 m.), tiek Meksika Europos Sąjungoje (ypač tokiuose sektoriuose kaip cemento, telekomunikacijų ir maitinimo). Apskritai Meksika su visomis Europos Sąjungos šalimis yra pasirašiusi dvišales investicijų apsaugos sutartis, ir netgi yra sudarytas dvišalis Meksikos ir Europos investicijų banko susitarimas, siekiant finansuoti tam tikrą veiklą šioje šalyje; tai leido nuo 2000 m. suteikti kreditų lengvatų, kurių suma – 495 mln. EUR. Vis dėlto nepasiekta tinkamos pažangos kovos su mokesčių slėpimu srityje.

4.4. Tačiau šiems investicijų skaičiams įtakos turi tradicinė Meksikos politika riboti užsienio investuotojų galimybes patekti į strateginius sektorius, kaip antai energetikos arba pašto paslaugų (tai įtvirtinta Meksikos Konstitucijoje), arba telekomunikacijų paslaugų ir keleivių vežimo sausuma. Dauguma šių taisyklių panaikintos 2013–2018 m. Meksikos plėtros planu. Buvo padaryta didelė pažanga, kurios tikimės ir ateityje ir kurios siekiant reikės atsižvelgti į visos Meksikos visuomenės nuomonę.

4.5. Remiant ir stiprinant Meksikos pilietinę visuomenę buvo plėtojami labai įvairūs bendri projektai – įsteigta Socialinės sanglaudos laboratorija, Europos demokratijos ir žmogaus teisių rėmimo priemonės lėšomis finansuota daug projektų, susijusių su lygybe ir nepilnamečių apsauga, taip pat penkiolika projektų, susijusių su vadinamaisiais nevalstybiniais subjektais. Galiausiai parengtos iniciatyvos, susijusios su gyventojų sveikata, migracija ir prieglobščiu.

4.6. Didinant konkurencingumą ir stiprinant aplinkos apsaugą, pagal Konkurencingumo ir inovacijų projektą (PROCEI) buvo plėtojamos iniciatyvos, skirtos Meksikos MVĮ remti, taip pat įvairios sektorių iniciatyvos žemės ūkio, klimato kaitos ir branduolinės saugos srityse. Be to, Meksikos investuotojai, mokslinių tyrimų centrai ir universitetai gali naudotis Europos Sąjungos programa „Horizontas 2020“.

4.7. Įgyvendinant projektą „Europos Sąjungos ir Meksikos kultūros fondas“ (I ir II jo etapus) buvo plėtojami įdomūs projektai kultūros srityje, kuriuose dalyvavo Nacionalinė kultūros ir menų taryba (CONACULTA), kaip pagrindinis Meksikai atstovaujantis partneris.

4.8. Kartais šiek tiek skirtingai buvo aiškinamas vienas aspektas – *sanglaudos ir sąlygų* principų, kuriuos Europos Sąjunga remia savo išorės susitarimuose su kitomis šalimis ir regionais, taikymas. Konkrečiai priešintasi tam tikriems sąlygų aspektams, kuriuos kai kurie Meksikos partneriai aiškino kaip *kišimąsi į šalies vidaus reikalus*, ypač demokratijos stiprinimo, žmogaus teisių ir požiūrio į vietos bendruomenes srityje. EESRK mano, kad ateityje peržiūrint susitarimą negalima neatsižvelgti į šiuos aspektus.

4.9. 2010 m. bendrame įgyvendinimo plane, kuriame plėtojama Meksikos ir Europos Sąjungos strateginė partnerystė, nustatyta: „Meksika ir ES įsipareigoja stiprinti politinį dialogą regione, skatindamos dviejų regionų dialogą (ypač su Rio grupe) Lotynų Amerikos šalių aukščiausio lygio susitikimuose, taip pat Europos Sąjungos ir Karibų regiono šalių (ES ir LAK) aukščiausio lygio susitikimuose ir trišalį bendradarbiavimą pagal Mezoamerikos integracijos ir vystymo projektą. Meksika ir ES taip pat nagrinės galimybes pradėti trišalį bendradarbiavimą su kitais pasaulio regionais, pavyzdžiui, Afrika.“

4.10. Kadangi Meksikos BVP gana didelis, yra realių galimybių šiai šaliai nebeteikti dvišaliu bendradarbiavimui skiriamos pagalbos, kurią Europos Komisija teikia mažiausiai išsivysčiusiems šalims.

4.11. Išnagrinėjus daugelio institucijų posėdžių dokumentus, kurie tiek Europos Komisijos, tiek Europos Parlamento ir paties EESRK lygmeniu rengiami su atitinkamomis Meksikos institucijomis, nematyti konkrečių rezultatų, dėl kurių būtų galima daryti išvadą, kad ši strateginė partnerystė duoda apčiuopiamų rezultatų, atsižvelgiant į politinę jos svarbą. Šiuose dokumentuose pakartojama diplomatinė kalba, rodanti, kad nėra nei išsamiai nagrinėjami nedideli skirtumai, kurių gali pasitaikyti, nei pateikiamos tikslios gairės, kad šią strateginę partnerystę būtų galima plėtoti iš esmės.

4.12. Derybos dėl Jungtinių Amerikos Valstijų ir Europos Sąjungos transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystės susitarimo (*Transatlantic Trade and Investment Partnership, TTIP*) neišvengiamai turės poveikį tiek Šiaurės Amerikos santykiams su ES, tiek jos santykiams visame regione.

4.13. Kaip 2012 m. jau pažymėjo už prekybą atsakingas Komisijos narys Karel de Gucht ⁽¹⁾, nors 1997 m. Meksika ir ES pirmosios sudarė laisvosios prekybos susitarimą, šiame susitarime nustatytos schemos buvo patobulintos ir išsamiau apibūdintos susitarimais, kurie vienas po kito sudaryti su daugeliu kitų Amerikos ir likusio pasaulio šalių. Todėl šis susitarimas gali būti pasenęs, taip pat jis nepadedą užtikrinti, kad Meksika toliau būtų prioritetinga Europos Sąjungos politinė, prekybos ir strateginė partnerė. Padarius šį pareiškimą, iš tikrųjų pasiekta nedaug pažangos siekiant tobulinti galiojančius susitarimus, įskaitant vien su prekyba ir ekonomika susijusias nuostatas.

5. Pilietinės visuomenės dalyvavimas

5.1. EESRK nuomone, būtina, kad derantis dėl susitarimo atnaujinimo abiejų šalių institucijos pritarų jungtinio konsultacinio komiteto įsteigimui pagal šį susitarimą, – jungtiniame konsultaciniame komitete lygiomis teisėmis būtų atstovaujama EESRK ir Meksikos pilietinei visuomenei, kad jis galėtų skatinti atnaujinimo procesą.

5.2. Kadangi įtraukus straipsnį dėl demokratijos atsirado tam tikrų lūkesčių, daugelis Meksikos, taip pat Europos organizacijų buvo suinteresuotos dalyvauti stebint bendro susitarimo įgyvendinimą. Jungtinis komitetas, kurį sudaro Meksikos Vyriausybės ir Europos Komisijos atstovai, nusprendė sušaukti Europos Sąjungos ir Meksikos institucijų ir pilietinių visuomenių dialogo forumą, kad tokie ketinimai dalyvauti galėtų būti įvykdyti.

⁽¹⁾ Karel de Gucht, už prekybą atsakingas Komisijos narys, „Open for business: The European Union's relations with México in a changing world“; kalba, pasakyta 2012 m. gruodžio 12 d. Meksike vykusiame ES prekybos rėmų ir institucijos PromEXICO susitikime.

5.3. Pirmasis forumas surengtas 2002 m. lapkričio mėn. Briuselyje, jame dalyvavo daugiau kaip du šimtai verslo organizacijų, profesinių sąjungų, nevyriausybinų organizacijų ir įvairių asociacijų. Taip pat buvo atstovaujama ir EESRK. Nuo to laiko tai Meksikoje, tai Europoje surengti penki forumai. Juose visuose pateikta prašymų bendro susitarimo institucijoms, kurios į šiuos prašymus atsižvelgė, tačiau, išskyrus tam tikrą konkretų klausimą, jų nepatenkino.

Iš šiuose forumuose dažniausiai kartotų prašymų reikia išskirti tokį: abiejų šalių institucijų ir pilietinės visuomenės dialogą būtina institucionalizuoti – be kitų pasiūlymų, siūlyta forumą rengti nuolat (kas dvejus metus), įsteigti Socialinę observatoriją ir jungtinį konsultacinį komitetą.

5.4. Forumas buvo rengiamas reguliariai, tačiau nesilaikant tokio intervalo, kokio prašyta. Pavyzdžiui, 6-asis forumas, kuris turėjo būti surengtas Meksikoje 2014 m. rugsėjo mėn., dar neįvyko.

5.5. Socialinė observatorija, kurios įsteigimui institucijos iš esmės pritarė, vis dar nepradėjo veikti, o jos tikslai ir sudėtis nenustatyti. Įvairios Meksikos pilietinės visuomenės organizacijos šią observatoriją laiko tik Meksikai skirta priemone, leisiančia piliečiams vertinti bendrą susitarimą, t. y. priemone, kurioje nedalyvaus Europos Sąjunga.

5.6. Meksikoje nėra nacionalinės ekonomikos ir socialinių reikalų tarybos, kuri galėtų būti įprasta Europos Sąjungos EESRK partnerė (tačiau kai kuriose federacinėse valstijose tokios tarybos veikia). Prieš keletą metų įvairių socialinių sektorių prašymu buvo parengtas teisės akto projektas siekiant tokią tarybą įsteigti, tačiau jis nepatvirtintas. Įvairios organizacijos, įstaigos ir kai kurios valstijų ekonomikos ir socialinių reikalų tarybos dar kartą paprašė, kad vykdant dabartines politines reformas šis projektas vėl būtų įtrauktas.

5.7. Ankstesnėse nuomonėse ir palaikydamas ryšius su institucijomis EESRK rėmė panašius pasiūlymus, kad pilietinė visuomenė aktyviau dalyvautų įgyvendinant susitarimą. 2006 m. EESRK nuomonėje dėl **ES ir Meksikos santykių** ⁽²⁾ raginama oficialiai siekti pilietinės visuomenės organizacijų dialogo ir pažymėta, kad susitarimo 49 straipsnyje yra nurodyta galimybė „sudaryti ir kitus komitetus ar organus“, siekiant įsteigti jungtinį konsultacinį komitetą.

5.8. Dėl galimo Meksikos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto įsteigimo EESRK nurodė, kad panašios institucijos įsteigimas Meksikoje būtų teigiamas žingsnis siekiant kartu stebėti ES ir Meksikos santykius, tačiau EESRK gerbs Meksikos pilietinės visuomenės ir institucijų sprendimą šiuo klausimu.

6. Ateities perspektyvos ir galimos gairės

6.1. 2015 m. birželio 10–11 d. ES ir CELAC aukščiausiojo lygio susitikime priimtoje Briuselio deklaracijoje nurodyta, kad padaryta didelė pažanga siekiant atnaujinti ES ir Meksikos susitarimą ir „kuo greičiau pradėti derybas“ šiuo klausimu. EESRK tikisi, kad naujas susitarimas bus pasirašytas remiantis peržiūretu ir išplėstu dabartiniu susitarimu, išnagrinėjus stipriąsias ir silpnąsias ES ir Meksikos vykdytų veiksmų puses ir pasinaudojus Europos Sąjungos ir įvairių pasaulio šalių pastaraisiais metais pasirašytų partnerystės susitarimų patirtimi. Šis susitarimas taip pat turi paskatinti visus Europos Sąjungos ir Lotynų Amerikos bei Karibų regiono santykius.

6.2. EESRK supranta, kad Meksikos Vyriausybės ir Bendrijos organų požiūris į tai, kokį vaidmenį šiame procese turi atlikti pilietinė visuomenė, nesutampa. Vis dėlto organizuotai nepasitelkus pilietinės visuomenės nuomonės galėtų atsirasti alternatyvių populistinių požiūrių.

6.3. Į peržiūrėtą susitarimą turėtų būti įtrauktas skyrius, kuriame iš šalių būtų reikalaujama ratifikuoti ir įgyvendinti Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) konvencijas ir rezoliucijas, susijusias su pagrindinėmis socialinėmis teisėmis, apimančiomis TDO deramo darbo tikslus.

⁽²⁾ OL C 88, 2006 4 11, p. 85.

6.4. Meksika dar nėra ratifikavusi TDO konvencijos Nr. 98⁽³⁾ dėl teisės jungtis į organizacijas ir vesti kolektyvines derybas principų taikymo. Ratifikavus šią svarbią konvenciją ir šioje srityje priėmus teisės aktus (tai būtina), būtų sutrukdyta plėtoti vadinamųjų apsaugos sutarčių, dėl kurių išvengiama darbuotojų ir darbdavių dialogo, praktiką, o visos Meksikos ar užsienio įmonės būtų įpareigtos laikytis tarptautinių darbo standartų.

6.5. Be šių su darbo klausimais susijusių aspektų, aptariant prekybą ir investicijas reikia apvarstyti ir aspektus, susijusius su netarifinėmis kliūtimis, investicijų apsaugos sistema ir intelektinės apsaugos aspektais, taip pat su geresniu bendradarbiavimu mokesčių srityje, siekiant kovoti su sukčiavimu ir mokesčių slėpimu.

6.5.1. Reikėtų su ES sudaryti bendrą investicijų susitarimą, kuriuo būtų pakeisti ir konsoliduoti dvišaliai susitarimai, Meksikos anksčiau pasirašyti su daugeliu Bendrijos šalių, atsižvelgiant į suderinamumą su ES valstybėse narėse galiojančiomis nuostatomis.

6.5.2. Meksika įdėjo daug pastangų teisėkūros srityje, siekdama tobulinti intelektinės nuosavybės apsaugą, tačiau praktiškai teisės aktai įgyvendinami neveiksmingai; turi būti nustatytos taisyklės siekiant stiprinti veiksmingą šių teisės aktų taikymą, ypač prekės ženklų apsaugos nuo klastojimo srityje.

6.5.3. Dėl netarifinių kliūčių pažymėtina, kad Meksika savininkams užsieniečiams neleidžia registruoti Bendrijos lygmeniu pripažintų geografinių nuorodų, o, pavyzdžiui, pagal ES susitarimą su Kolumbija ir Peru tai yra leidžiama. Tai labai trukdo didinti prekybos daugeliu Bendrijos produktų apimtį.

6.6. Meksika taip pat nurodė, kad būtina ieškoti būdų, kaip sudaryti geresnes sąlygas Meksikos žemės ūkio produktams patekti į Bendrijos rinkas, – tai padėtų sumažinti dabartinius prekybos skirtumus.

6.7. Meksikos ir Europos Sąjungos pilietinės visuomenės organizacijų dalyvavimas turi būti ypač svarbus užtikrinant, kad būtų tinkamai įgyvendinami į abiejų šalių susitarimus įtraukti bendradarbiavimo aspektai. Reikėtų dar kartą apvarstyti prioritetus šioje srityje, numatant finansinių išteklių, kad šie prioritetai būtų tarpusavyje susiję ir sukurtų teigiamą sinergiją, kuri, kaip įrodyta, iki šiol buvo nepakankama, nes atskiri projektai nebuvo tinkamai susieti.

6.8. Konkrečiai EESRK nori išskirti tris sritis, kurias laiko prioritetinėmis tokio dalyvavimo sritimis: valdymo gerinimą, mokslinius ir techninius tyrimus, bendradarbiavimą darnaus vystymosi ir aplinkos srityje.

6.8.1. Valdymo klausimas neabejotinai turi būti pagrindinis bendradarbiavimo politikos aspektas. Meksika privalo laipsniškai įtraukti šioje srityje taikomą geriausią praktiką, kurios yra daug, pritaikiusi ją prie realios padėties šalyje, kad būtų susisteminti pilietinės visuomenės veiksmai sudarant sąlygas stiprinti ir veiksmingai organizuoti šią visuomenę, kuri papildo tradicinę Meksikos politinę valdžią ir padeda šioje šalyje geriau laikytis žmogaus teisių.

6.8.2. Mokslinių ir techninių tyrimų srityje reikia skatinti Meksikos universitetų ir tyrėjų dalyvavimą Europos Sąjungos MTTP programose, kaip antai „Horizontas 2020“, ypatingą dėmesį skiriant prioritetiniams strateginės partnerystės sektoriams, pavyzdžiui, klimato kaitos mažinimui ir prisitaikymui prie jos, kad būtų rastos bendros pozicijos šiais klausimais. Taigi būtų galima apvarstyti galimybę atnaujinti Tarptautinio Europos Sąjungos ir Meksikos bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje fondo (FONCICYT), kuris veikė iki 2011 m., veiklą.

⁽³⁾ 2015 m. balandžio mėn. Meksika ratifikavo TDO konvenciją Nr. 138 dėl minimalaus įdarbinimo amžiaus.

6.8.3. Darnaus vystymosi ir aplinkos srityje galima parengti ne tik su prisitaikymu prie klimato kaitos susijusių projektų, bet ir kitų konkrečių projektų, pavyzdžiui, susijusių su į orą išmetamo teršalų kiekio mažinimu, vandens atliekų ir požeminio vandens taršos mažinimu, taip pat kitų rūšių atliekų apdorojimu ir perdirbimu.

6.8.4. EESRK nuomone, tiek Meksikos vykdomoji valdžia, tiek Europos Sąjunga, parlamentiniai organai ir pilietinės visuomenės atstovai turi pakankamai priežasčių daugelį šių iniciatyvų pradėti nelaukdami, kol bus pasirašytas naujas susitarimas. 2015 m. birželio mėn. Europos Sąjungos, Lotynų Amerikos ir Karibų valstybių aukščiausiojo lygio susitikimų, taip pat 19-ojo Jungtinio Europos Sąjungos ir Meksikos parlamentinio komiteto posėdžio (2015 m. liepos 7–9 d.) išvados suteikia galimybę plėtoti šias iniciatyvas regionų lygmeniu ir Meksika turėtų būti viena svarbiausių dalyvių.

Bruselis, 2015 m. rugsėjo 17 d.

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas*
Henri MALOSSE
